

Oudste beroep ter wereld, geen dienstbetrekking?

Beoefenaren van het oudste beroep ter wereld zien zichzelf vaak als zelfstandig ondernemer¹. De Belastingdienst beschouwt prostituees ('sekswerkers') meestal als werknemers². Soms zijn de rollen omgekeerd, zo blijkt uit een recente uitspraak van de Hoge Raad.

Coöperatie X, opgericht op 5 augustus 2008, heeft met haar leden (uitsluitend prostituees) arbeidsovereenkomsten gesloten. De prostituees verplichten zich ten behoeve van X tot het realiseren van omzet door middel van seksuele dienstverlening. X maakt gebruik van de diensten van een ARBO-dienst. Wie ziek is, moet zich ziekmelden. X zorgt niet voor vervanging. X controleert en beoordeelt de locaties (kamerverhuurbedrijven en sexclubs) waar de prostituees werkzaam zijn. Het tarief voor hun diensten bepalen de prostituees zelf en de prostituees hoeven geen opdrachten te accepteren van de exploitanten van de locaties. Hun omzetten dragen de prostituees maandelijks af aan X, die hierover omzetbelasting afdraagt en een vast bedrag van 70 euro inhoudt ter dekking van de kosten. Na inhouding en

'Belastingdienst beschouwt prostituees meestal als werknemers'

afdracht van loonheffing ontvangen de prostituees maandelijks van X het resterende nettobedrag en een loonstrook. X verzoekt de inspecteur om een beschikking in de zin van artikel 59 lid 3 Wet financiering sociale verzekeringen dat de prostituees verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen. Volgens de inspecteur is geen sprake van een dienstbetrekking.

Rechtbank Den Haag deelt de visie van belanghebbende. Hof Den Haag volgt de inspecteur in zijn oordeel dat geen sprake is van een dienstbetrekking. Volgens het Hof kan niet gezegd worden dat de betrokkenen een aan de hand van de gevraagde werkzaamheden te herleiden of inzichtelijk loon zijn overeengekomen. Ook acht het Hof van belang dat er geen duidelijkheid bestaat over de hoeveelheid arbeid en de aard van de arbeid. Het Hof baseert het oordeel dat geen sprake is van een arbeidsover-

eenkomst voorts op de vrijblijvendheid die de leden met betrekking tot de taakvervulling (kunnen) betrachteren; dit wijst volgens het Hof in het geheel niet op een gezagsverhouding.

Het Hof heeft met de vrijheid waarop het doelt volgens de Hoge Raad kennelijk het oog gehad op de aard van de als seksuele dienstverlening omschreven werkzaamheden. Die aard staat er aan in de weg dat X het verrichten van specifieke handelingen aan haar leden opdraagt. Maar een dergelijke vrijheid hoeft niet in de weg te staan aan de aanwezigheid van een gezagsverhouding, aldus de Hoge Raad. Voor het bestaan van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is voorts niet vereist dat min of meer nauwkeurig is geregeld hoe de hoogte van het aan de werknemer toekomende loon wordt afgeleid uit de door hem/haar geleverde arbeidsprestatie. Evenmin is daarvoor noodzakelijk dat in die overeenkomst min of meer nauwkeurig wordt vastgesteld hoe lang of hoe vaak de arbeid zal worden verricht. De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van Hof Den Haag en verwijst de zaak naar Hof Amsterdam.

Bron: Hoge Raad, 12-09-2014, nr. 13/03636, ECLI:NL:HR:2014:2653

▶ De vrijheid die de prostituees hebben bij hun beroepsuitoefening, hoeft een gezagsverhouding niet in de weg te staan, aldus de Hoge Raad. Interessant blijft de vraag hoe deze vrijheid zich verhoudt tot het feit dat de prostituees zich tegenover de coöperatie hebben verplicht tot het realiseren van omzet door middel van seksuele dienstverlening. ◀

Noten

- 1 Zie http://www.regioplan.nl/publicaties/artikelen/prostituees_mijden_loondienst.
- 2 Sinds 1 januari 2009 geldt dat sekswerkers altijd in (fictieve) loondienst zijn, behalve wanneer gebruik gemaakt wordt van een specifiek voorwaardenpakket. Besluit van 18 december 2008 tot wijziging van enige fiscale uitvoeringsbesluiten, onderdeel Fictieve dienstbetrekking en voorwaardenpakket prostitutiebranche, Staatsblad 2008-574.